

ва є збільшення грошових коштів на розрахунковому рахунку підприємства, що можна досягти завдяки зменшенню витрат у виробничому процесі, економії матеріальних ресурсів і пошуку резервів їх кращого використання. Головним напрямком економії матеріальних ресурсів на підприємстві є збільшення виходу кінцевої продукції з однієї і тієї самої кількості сировини і матеріалів, що залежить від технічного рівня виробництва, рівня кваліфікації робітників, організації матеріально-технічного забезпечення, норм витрат і запасів матеріальних ресурсів.

Список використаних джерел

1. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. — К.: КНЕУ, 2000. — 460 с.
2. Карбовник А. М. Питання забезпечення обіговими коштами підприємств в умовах сучасної української економіки // Регіональна економіка. — 2009. — № 2. — С. 165—168.
3. <http://smida.gov.ua/db/participant/00372658>

Самборська М. М.,
науковий керівник — **Зеленський А. В.,** викладач,
Інститут бізнесу і фінансів Подільського державного
аграрно-технічного університету, м. Кам'янець-Подільський

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ

У сучасних умовах розвитку економіки особлива увага приділяється підприємницькій діяльності як основі для підвищення ефективності виробництва, в тому числі і у галузі АПК. Слід зазначити, що підприємництво на сучасному етапі сприяє виявленню невикористаних резервів зростання продуктивності праці та інших економічних показників за рахунок орієнтації на кінцевий результат та впровадження останніх науково-технічних досягнень. Саме тому дослідження різних аспектів підприємницької діяльності набуває актуальності. При цьому подальший розвиток основних напрямів підприємництва в аграрній галузі сприятиме вирішенню питань продовольчого забезпечення, зайнятості та безробіття, підвищення конкурентоспроможності агропромислового комплексу України.

Наразі підприємницька діяльність в Україні набуває свого поширення. Цьому сприяє створення приватних підприємств, розвиток нових форм власності, зменшення державного впливу на діяльність суб'єктів господарювання та контролю за результатами їх діяльності. Крім того, діяльність господарюючих суб'єктів в Україні здійснюється на основі принципів забезпечення економічної багатоманітності та рівного захисту державою усіх суб'єктів господарювання; свободи підприємницької діяльності; вільного руху капіталів, товарів і послуг; обмеження державного регулювання економічних процесів; захисту національного товаровиробника; заборони незаконного втручання органів державної влади у господарські відносини [1].

Згідно ст. 43 Господарського кодексу України, «підприємництво — це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку» [1]. Особливостями підприємницької діяльності в галузі АПК є самостійне здійснення процесу формування програми діяльності та залучення ресурсів (матеріальних, технічних, фінансових, трудових, земельних); вільний вибір методики ведення внутрішньовиробничих відносин і фінансових розрахунків; самостійний розподіл отриманим прибутком, що залишився після сплати податків, зборів та інших передбачених законодавством платежів.

Досить таки висока рентабельність фермерського господарювання, порівняно з підприємствами інших форм власності, свідчить про позитивні зрушення в галузі сільського господарства. Однак, слід зазначити про наявність невикористаних резервів подальшого підвищення ефективності підприємницької діяльності [2]. З цією метою доцільно:

а) забезпечити впровадження сучасних засобів ведення виробництва, зокрема, оновлення та розвиток матеріально-технічної бази;

б) вдосконалити структуру посівних площ через упровадження ефективних сівозмін. Так, постійне вирощування соняшнику на одних ділянках протягом багатьох років та збереження високої питомої ваги його виробництва (36,4 % від усієї площі), призводить до зниження родючості угідь і врожайності сільськогосподарських культур;

в) широке застосування органічних добрив разом із розширенням тваринницького комплексу;

г) впровадження ефективних методів управління, організації та стимулювання праці, які сприятимуть зростанню зацікавленості працівників у результатах своєї діяльності.

Наостанок варто звернути увагу на доцільність подальшого розвитку та підтримки такого напрямку підприємницької діяльності, як фермерське господарювання. Порівняно з підприємствами інших форм власності, фермерські господарства мають рівень рентабельності 34,2 %. Саме тому доцільним є подальше вдосконалення механізмів ведення виробництва з метою підвищення рентабельності до 45—50 % [3]. Для цього слід забезпечити оновлення матеріально-технічної бази; вдосконалити структуру сівозмін; впроваджувати використання органічних добрив; удосконалити систему управління та організації виробничих відносин.

Таким чином, подальший розвиток підприємницької діяльності в галузі АПК сприятиме підвищенню ефективності сільськогосподарського виробництва в країні.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України. — Редакція від 03.02.2013 [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

2. Малік М. Й., Зіновчук В. В., Лупенко Ю. О. та ін. Основи аграрного підприємництва / За ред. М. Й. Маліка. — К.: Інститут аграрної економіки, 2001. — 582 с.

3. Месель-Веселяк В. Я. Реформування аграрного виробництва. — К.: ІАЕ УААН, 1999. — С. 74—104.

Ходирев В. В.,
науковий керівник — **Волошинова Н. О.,** асистент,
Луганський національний
аграрний університет, м. Луганськ

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

У ринкових умовах господарювання досягнення успіху підприємства залежить від якості управління ним. В енциклопедичній літературі управління розглядають як процес цілеспрямованого впливу суб'єкта управління на об'єкт для забезпечення його ефективного функціонування та розвитку, що в основному відбиває психологічний аспект менеджменту [1, с. 552]. Суттєвим доповненням до цього загального визначення процесу управління зробили М. Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоурі, трактуючи по-